

Breaking THE BARRIERS

TRANSNATIONAL PARTICIPATORY
JUDICIAL TRAINING ON PROCEDURAL RIGHTS

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 2 – Η νομική βοήθεια ως έκφανση του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη.

Πραγματικά περιστατικά

Ο αιτών είναι Τανζανός, έχει γεννηθεί το 1957 και κατοικεί στην Τανζανία. Είναι ναυτικός. Το 1986 καταδικάστηκε στην Ελλάδα για αδικήματα που αφορούσαν ναρκωτικά σε ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης. Τον Νοέμβριο 1989 απολύθηκε από τη φυλακή και απελάθηκε από την Ελλάδα.

Στις 16 Φεβρουαρίου 1990 κάποιος κύριος G.C. συνελήφθη στο Αεροδρόμιο Αθηνών για μεταφορά ναρκωτικών. Πάνω του βρέθηκε ένας τηλεφωνικός αριθμός, που μετά από εντοπισμό αποδείχθηκε ότι ανήκε σε ένα ξενοδοχείο στον Πειραιά, όπου ο αιτών, που είχε ξανάρθει στην Ελλάδα, διέμενε εκείνη την περίοδο. Στο ξενοδοχείο μετέβη η Αστυνομία. Στην κατοχή του αιτούντος βρέθηκε πλαστό διαβατήριο. Ωστόσο, δεν φαίνεται να βρέθηκαν πάνω του ναρκωτικά ή άλλα ενοχοποιητικά στοιχεία.

Ο αιτών συνελήφθη και προσήχθη στην Αθήνα, όπου ανακρίθηκε από την Αστυνομία. Σύμφωνα με την έκθεση εξέτασής του, ο αιτών ισχυρίστηκε ότι δεν μιλούσε την Ελληνική γλώσσα, παρά μόνο την αγγλική, και προς τούτο έτυχε της βοήθειας του Αξιωματικού της ΕΛ.ΑΣ. Χ.Λ., που ήταν αγγλόφωνος και εκτέλεσε καθήκοντα διερμηνέα. Στην έκθεση αναφέρεται, επίσης, ότι ο αιτών ρωτήθηκε για τα γεγονότα που οδήγησαν στη σύλληψή του και για το πλαστό διαβατήριο, που είχε βρεθεί στην κατοχή του. Αν και ανέφερε με πλήρεις λεπτομέρειες τις κινήσεις του μετά την απέλασή του από την Ελλάδα τρεις μήνες νωρίτερα, αρνήθηκε κάθε εμπλοκή του σε εμπόριο ναρκωτικών. Την επόμενη ημέρα, η Αστυνομία τον ανέκρινε εκ νέου. Ο Αξιωματικός της ΕΛ.ΑΣ. Χ.Λ. εκτέλεσε πάλι καθήκοντα διερμηνέα.

Στις 18 Φεβρουαρίου 1990 ο αιτών προσήχθη ενώπιον του Εισαγγελέα, που άσκησε σε βάρος του ποινική δίωξη για πλαστογραφία και διάφορα αδικήματα σχετικά με ναρκωτικά. Ο αιτών δεν αμφισβητεί ότι σε εκείνη τη διαδικασία (ενώπιον του Εισαγγελέα) παρίστατο διερμηνέας.

Στη συνέχεια, ο αιτών προσήχθη ενώπιον του Ανακριτή, που ανέγνωσε σε εκείνον τις κατηγορίες. Από την έκθεση που συντάχθηκε εκείνη την ημέρα προκύπτει

ότι παρίστατο ένας δικηγόρος που ήταν γνώστης της Αγγλικής γλώσσας και εκτέλεσε καθήκοντα διερμηνέα.

Στις 20 Φεβρουαρίου 1990 ο αιτών εμφανίστηκε εκ νέου ενώπιον του Ανακριτή, στον οποίο κατέθεσε υπόμνημα. Από την έκθεση απολογίας του, που συντάχθηκε εκείνη την ημέρα, προκύπτει ότι παρίστατο ο κ. Α., ένας δικηγόρος Αθηνών, και ένας διερμηνέας της Αγγλικής γλώσσας. Ο Ανακριτής διέταξε την προσωρινή κράτηση του αιτούντος.

Στις 21 Ιουνίου 1991 ο αιτών και τρεις συγκατηγορούμενοί του εμφανίστηκαν ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, το οποίο διόρισε διερμηνέα. Ο αιτών δήλωσε ότι εκπροσωπείται από τον συνήγορο κ. Α. και ζήτησε αναβολή της συζήτησης της υπόθεσης λόγω αποχής δικηγόρων, στην οποία μετείχε και ο συνήγορός του. Όμοιο αίτημα υπέβαλαν και οι συγκατηγορούμενοί του. Η συζήτηση της υπόθεσης αναβλήθηκε.

Στις 12 Ιουλίου 1991 ο αιτών και οι συγκατηγορούμενοί του εμφανίστηκαν εκ νέου ενώπιον του Δικαστηρίου και διορίστηκε εκ νέου διερμηνέας. Ο τότε δικηγόρος του αιτούντος κ. Λ. απουσίαζε, οπότε το Δικαστήριο ρώτησε τον συνήγορο υπεράσπισης ενός συγκατηγορουμένου, τον κ. Ν, εάν θα μπορούσε να εκπροσωπήσει και τον αιτούντα. Ο κ. Ν. αποδέχθηκε τον διορισμό του και το Δικαστήριο διέκοψε τη συνεδρίαση επ' ολίγον, προκειμένου να ενημερωθεί ο συνήγορος κ. Ν. και για το σκέλος της υπόθεσης, που αφορούσε τον αιτούντα.

Στις 16 Ιουλίου 1991 το Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων Αθηνών έκρινε ένοχο τον (εδώ) αιτούντα για εισαγωγή και εμπόριο ναρκωτικών και χρήση πλαστών εγγράφων. Επέβαλε δε σε αυτόν την ποινή της ισόβιας κάθειρξης και χρηματική ποινή ύψους 6.000.000 δρχ για παραβάσεις του νόμου περί ναρκωτικών και ποινή φυλάκισης οκτώ μηνών για χρήση πλαστών εγγράφων. Κατά αυτής της απόφασης ο (εδώ) αιτών άσκησε έφεση.

Στις 18 Μαρτίου 1993 συζητήθηκε η έφεση ενώπιον του Πενταμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, στο οποίο παρίστατο διερμηνέας και ο αιτών εκπροσωπήθηκε από τον συνήγορο κ. Ε.Λ., δικηγόρο που του παρείχε ένας ανθρωπιστικός οργανισμός. Ο αιτών κρίθηκε ένοχος για απλή συνέργεια σε εισαγωγή και εμπόριο ναρκωτικών και χρήση πλαστών εγγράφων και αθώωθηκε για τις λοιπές κατηγορίες. Επιβλήθηκε δε σε αυτόν ποινή φυλάκισης δώδεκα μηνών και χρηματική ποινή ύψους 5.000.000 δρχ για παραβάσεις του νόμου περί ναρκωτικών και ποινή φυλάκισης τριών μηνών για χρήση πλαστών εγγράφων. Η απόφαση καθαρογράφηκε στις 4 Μαΐου 1993. Σύμφωνα με τα πρακτικά της δευτεροβάθμιας δίκης, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ενημέρωσε δεόντως όλους τους συγκατηγορουμένους,

περιλαμβανομένου του αιτούντος, για την προθεσμία άσκησης αίτησης αναίρεσης, ενημέρωση που μεταφράστηκε στον αιτούντα.

Ο αιτών άσκησε αίτηση αναίρεσης στις 26 Μαρτίου 1993, συμπληρώνοντας ένα σχετικό έντυπο, που παρέδωσε στους υπαλλήλους της φυλακής. Στο οικείο χωρίο του εντύπου για τους λόγους αναίρεσης ανέγραψε ότι αυτοί θα υποβάλονταν εν καιρώ από τον συνήγορό του. Στο ίδιο έντυπο όρισε τον συνήγορο κ. Π. ως αντίκλητό του.

Στις 8 Ιουνίου 1993 ο αιτών, μέσω της φυλακής, υπέβαλε ενώπιον του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου αίτηση παροχής νομικής βοήθειας για την αναιρετική δίκη. Στις 12 Ιουλίου 1993 ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση αναίρεσης ως απαράδεκτη λόγω έλλειψης επίκλησης λόγων αναίρεσης.

Στις 4 Απριλίου 1994 ο αιτών άσκησε δεύτερη αίτηση παροχής νομικής βοήθειας ενώπιον του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, αναφερόμενος στην οικονομική του κατάσταση και αιτούμενος να πληροφορηθεί την πορεία της αναιρετικής του δίκης. Στις 27 Απριλίου 1994 ο αιτών ενημερώθηκε από τους υπαλλήλους της φυλακής ότι η αίτηση αναίρεσης είχε απορριφθεί.

Σε επιστολή του προς το Ν.Σ.Κ. (εκπρόσωπο της Ελληνικής Κυβέρνησης στην ενώπιον του ΕΔΔΑ διαδικασία), ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου ανέφερε ότι δεν μπόρεσε να ανεύρει κάποια αίτηση του αιτούντος προς τον Πρόεδρο ή τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου για την παροχή νομικής βοήθειας. Επίσης, επεσήμανε ότι το δικαστήριο δεν ήταν υποχρεωμένο εκ του νόμου να παρέχει νομική βοήθεια (διορισμό συνηγόρου) επί αίτησης αναίρεσης. Συνεπώς, ακόμα και εάν ο αιτών είχε πράγματι υποβάλει αίτηση παροχής νομικής βοήθειας ενώπιον του Αρείου Πάγου, ο τελευταίος δεν ήταν υποχρεωμένος να απαντήσει επί αυτής.

Ερωτάται

- 1) Υπήρξε εν προκειμένω παραβίαση του δικαιώματος του αιτούντος σε δίκαιη δίκη λόγω μη παροχής σε αυτόν νομικής βοήθειας στην αναιρετική δίκη; Εάν ναι, ποια στοιχεία έπρεπε να λάβει υπόψη του το Δικαστήριο ενώπιον του οποίου υποβλήθηκε η αίτηση παροχής νομικής βοήθειας;
- 2) Θα άλλαζε η απάντηση στο πρώτο ερώτημα, εάν ο αιτών είχε αιτηθεί νομική βοήθεια ήδη από τον πρώτο βαθμό;

www.breakingthebarriers.eu

